

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.I.20.729/2010/2.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Szegedi Ítéltábla a Dr. Izsák Péter ügyvéd által képviselt **(felperes neve, címe)** alatti székhelyű felperesnek - a Juhász, Császár, Csvila Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Császár Mátyás ügyvéd) által képviselt **(alperes neve, címe)** alatti székhelyű alperes ellen vállalkozási szerződésből eredő követelés iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2010. október 8. napján kelt 2.P.20.614/2008/110. számú ítéletével szemben a felperes és az alperes 114., illetve 115. szám alatti fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, megfellebbezett rendelkezését **részben megváltoztatja**, a felperes marasztalását 1.529.750,- (Egymillió-ötszázhuszonkilencezer-hétszázötven) Ft-ra felemeli.

A felperes által fizetendő elsőfokú eljárási költség összegét 200.000,- (Kettőszázezer) Ft-ra felemeli.

Az alperest le nem rótt elsőfokú eljárási illeték fizetésére kötelező rendelkezést mellőzi. Megállapítja, hogy 432.000,- (Négyszázharminckettőezer) Ft kereseti és 91.800,- (Kilencvenegyezer-nyolcszáz) Ft viszontkereseti fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 50.000,- (Ötvenezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 60.050,- (Hatvanezer-ötven) Ft le nem rótt első- és másodfokú eljárási illetéket, míg 69.850,- (Hatvankilencezer-nyolcszázötven) Ft le nem rótt kereseti, illetőleg viszontkereseti fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS:

A peres felek között 2006. június 8-án létrejött vállalkozási szerződés értelmében a felperes végezte a **(település neve .../25-27. és 42. helyrajzi szám alatti ingatlanokon a tervezett bánya területén a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal által előírt régészeti** szükséges próbafeltárási munkákat. Vállalta, hogy 2006. július 6. napjáig teljesíti a 10.000 m² nagyságú területen a munkák 50 %-át, a további munkarészeket pedig 2007. július 31-ig befejezi. A vállalkozói díjat a szerződés 2. számú mellékletében az előzetesen becsült dologi és személyi kiadásokat értékelve 11.000.000,- Ft + 15 % ÁFA irányösszegben határozták meg azzal, hogy a ténylegesen felmerült költségekkel, kiadásokkal a vállalkozónak utóbb el kell számolnia. Az alperes a szerződés alapján megfizetett a felperesnek 5.750.000,- Ft előleget.

A felperes 2006. augusztus 15-ig a terepi munkákat befejezte. A próbafeltárás eredményéről összefoglaló jelentést készített, az alperes a teljesítést leigazolta.

A 2006. november 15-én kiállított számlájában a vállalkozó további 7.200.000,- Ft megfizetésére tartott igényt.

A felperes keresetében 7.200.000,- Ft megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Elszámolása szerint az általa már teljesített munkák után 6.132.104,- Ft díjra jogosult. A személyi kérdésekkel összefüggésben arra hivatkozott, hogy a munkaterületen két csapat dolgozott, az egyiket **(személy 1. neve)**, a másikat **(személy 2.neve)** és **(személy 3.neve)** irányította. A három régész a szerződés 2. számú mellékletének megfelelően 700.000,- Ft kereset-kiegészítést kapott, ami után a járulékok befizetése is megtörtént. Az összeg 2/3 része a terepi munkák, 1/3 része az előkészítési és az utómunkálatokra lett elszámolva. **(személy 4.neve)** 300.000,- Ft, a két restaurátor, **(személy 5.neve)** és **(személy 6.neve)** 230-230.000,- Ft, míg a restaurátor segéd, **(személy 7.neve)** 230.000,- Ft kereset-kiegészítést kapott. Az alperes által kifogásolt dologi kiadások felmerültét, indokoltságát tételes kimutatással kívánta igazolni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, viszontkeresetében 6.790.000,- Ft megfizetését követelte. Vitatta a felperes elszámolását. Álláspontja szerint a régészek száma túlméretezett volt, kereset-kiegészítés csak **(személy 1. neve)**-nak járt, a többi összeg elszámolása ilyen címen nem indokolt. Nem illette meg **(személy 4.neve)** -t sem a 300.000,- Ft kereset-kiegészítés, aki sofőrként dolgozott. Utalt arra, hogy **(személy 3.neve)** régész 12 napig szabadságon volt, a kereset-kiegészítésre vonatkozó megállapodások pedig 2006. október 24-én a munka befejezését követően jöttek csak létre. Összesen 2.390.000,- Ft kereset-kiegészítés és az ez után járó 762.400,- Ft járulék, mindösszesen 3.535.023,- Ft indokoltságát vitatta. Nem fogadta el a dologi költségeket, így a telefonköltséggel való elszámolást sem, különösen azokat, amelyek a feltárás befejezése után merültek fel.

A Szegedi Ítéltábla a Pf.I.20.565/2007/6. számú hatályon kívül helyező végzésével előírta, hogy a felperes a csatolt tételes kimutatásában szereplő vitatott tételek indokoltságát szakértői bizonyítással igazolhatja, az alperes pedig bizonyíthatja, hogy a már kifizetett összeg meghaladja a tényleges költségeket, indokolt kiadásokat.

Pf.I.20.729/2010/2.szám

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára 665.585,- Ft visszafizetésére, ezt meghaladóan a viszontkeresetet elutasította. Az ítéletet túlnyomó részben **(szakértő neve)** igazságügyi szakértő véleményére alapította. Megállapította, hogy a régészek és a restaurátorok a szerződésben vállalt munkákat elvégezték, ezt a csatolt iratok (ásatási napló, menetlevelek, összefoglaló jelentés, KÖH részére küldött iratok) igazolják. A kereset-kiegészítések kapcsán elfogadta a felperes magyarázatát a kifizetések indokoltságát, jogszerűségét illetően, utóbbit alátámasztották a csatolt külön megállapodások is. Nem tartotta aggályosnak, hogy ezek a megállapodások a perbeli munkavégzés befejezését követően születtek. A szakértői véleménnyel egyezően indokolatlan kiadásnak tekintette viszont **(személy 4.neve)** 300.000,- Ft illetmény-kiegészítését, figyelemmel arra, hogy az illető személy sofőrként dolgozott, semmivel nem igazolta a felperes, hogy régészeti feltérítési munkákat végzett volna. Nem látta igazoltnak az elszámolást egyes karbantartási anyagok, feltöltő kártyák, zöldkártya, autópálya matrica, vízmelegítő és mosogatóállvány beépítése tekintetében sem. Megállapította, hogy a felperes 665.585,- Ft-tal nem tudott elszámolni.

Az ítélettel szemben mindkét fél fellebbezéssel élt.

A felperes fellebbezésében marasztalása 365.585,- Ft-ra történő leszállítását és a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezés megváltoztatását kérte. Álláspontja szerint a **(személy 4.neve)** részére fizetett 300.000,- Ft illetmény-kiegészítés indokolt költség, hiszen a dolgozó gépjárművezetési, anyagbeszerzési és felügyeleti tevékenységet végzett, amely a perbeli munkához hozzátartozott.

Az alperes fellebbezésében a felperesi marasztalás 3.147.630,- Ft-ra történő felemelését kérte. Álláspontja szerint a **(személy 4.neve)** részére kifizetett 300.000,- Ft illetmény-kiegészítés közterheit, 96.000,- Ft-ot is levonásba kell helyezni.

A közalkalmazotti illetmény-kiegészítés címén elszámolt összegekből további 2.145.000,- Ft-ot tartott indokolatlannak. Állította, hogy nem volt szükség négy régész igénybevételére, ezzel összefüggésben a volt igazgató, **(tanú neve)** tanú vallomása is utalt. **(személy 2.neve)** jelentős részben más helyen dolgozott, míg **(személy 3.neve)** július 17-31. között szabadságon volt. Nem derül ki a perbeli szakvéleményekből az sem, mi indokolja, hogy két diplomás régész felügyeljen napokon keresztül két ásatási technikust. Elfogadta, hogy két restaurátor részére a kiegészítés elszámolása jogszerű, utalt ugyanakkor arra, a felperes nem mutatta ki, ténylegesen mikor, milyen munkákat végeztek a kereset-kiegészítésben részesült dolgozók. A reális 1.933.800,- Ft-tal szemben a felperes 4.078.000,- Ft-tal számolt, a különbözet 2.145.000,- Ft.

A fellebbezésében tételesen megjelölte azokat a dologi költségeket is, amelyeket jogalapjában és összecszerűségében változatlanul vitat.

A felperes fellebbezése **alaptalan**, az alperes fellebbezése **részben alapos**.

A megismételt eljárásban a felperesnek a ténylegesen elvégzett, szakmailag indokolt munkák körét és reális ellenértékét kellett bizonyítania. A felperest terhelte a bizonyítás azzal összefüggésben, hogy az alperes részére a kifizetett előleget meghaladó értékű vállalkozói szolgáltatást nyújtott (Pp. 164. § (1) bekezdés). Egyebekben a felperes nem tette vitássá, hogy a vállalkozói díjra utólagos tételes elszámolás alapján tarthat igényt, az elszámolási kötelezettséggel kapcsolatos megállapításokat tanúvallomásában a felperes volt igazgatója, **(tanú neve)** mindenben megerősítette (23. számú jegyzőkönyv 4. oldal).

A csatolt felperesi tételes elszámolás helyességét az alperes meghatározóan a szükségtelenül kifizetett kereset-kiegészítések - a személyi kiadások - áthárítása miatt vitatta. A vállalkozási szerződés 2. számú mellékletében a felperes a várható maximális munkamennyiséget alapul véve becsülte meg a dologi és személyi jellegű kiadásokat, meghatározott „egy felső árat”, amely „mindenképpen fedezi a múzeum költségét az összes munkálattal kapcsolatban” **((tanú neve)** tanú vallomása 23. számú jegyzőkönyv 4. oldal). Ez a melléklet valóban tartalmazta, hogy három fő régész részére kereset-kiegészítés címén 700.000,- Ft/fő kifizetése felmerül(het).

A szakértői véleményekben általánosságban megfogalmazottakkal szemben a perben nem az bírt jelentőséggel, hogy országos összehasonlításban a munkáltató felperes által kifizetett kereset-kiegészítés mértéke arányos volt-e. Az alperes megrendelő szemszögéből közömbös, hogy a felperes vállalkozó a dolgozói részére mikor és milyen összegű kereset-kiegészítéseket fizet. A vállalkozót megillető díj elszámolása során annak van csak jelentősége, hogy a vállalkozói szolgáltatás - az adott eredmény - eléréséhez, teljesítéséhez szakmai értelemben milyen létszámban volt indokolt a régészek, restaurátorok bevonása. Az alperes költségére csak a reális, szakmailag indokolt létszámban foglalkoztatott szakemberek kereset-kiegészítése számolható el.

Az alperes etekintetben 36/A/1. szám alatt a jogvita lényegét megragadó magánszakértői véleményt csatolt. Az alperes részletes érvek, konkrét számítások alapján tette vitássá, hogy a ténylegesen megvalósult munkák elvégzéséhez a felperes részéről három régész **((személy 2.neve), (személy 3.neve), (személy 1. neve))** alkalmazására lett volna szükség. Nyomatékkal utalt arra is, hogy az alvállalkozója által bevont **(személy 8. neve)** -nal együtt a terepi munkák során valójában négy régész volt jelen. Pontos, szakszerű kimunkálást készített arra nézve, hogy a perbeli munkavégzés során milyen feladatok merültek fel, megalapozott érveket hozott fel amellett, hogy ezen munkák ellátásához - **(személy 8. neve)**-t nem számítva - elegendő volt maximum két régész bevonása. Több beadványában részletezte az alperes, hogy a régészek mennyi időt töltöttek a munkák helyszínén, volt olyan időszak, amikor ténylegesen nem is tartózkodtak ott, **(személy 3.neve)** régész pedig két hétig a szabadságát töltötte. E körülményre nézve okirati bizonyíték is rendelkezésre állt, az alperesi tényállítás helyességét pedig a felperes sem vonta kétségbe; nem csatolt olyan okiratot, amellyel igazolta volna, hogy az említett régész szabadságával kapcsolatos állítás valótlan lenne. Ezek az adatok egyértelművé teszik, hogy az adott feladat ellátása nem igényelt három régészt, vagyis egy régész javára kifizetett kereset-kiegészítés alperes terhére való elszámolása indokolatlan. **(szaképertő neve)** szakértő is utalt a szakértői véleményében arra, amennyiben igazolt, hogy **(személy 3.neve)** régész két hétig szabadságon volt, az alperes terhére juttatásra nem lehet jogosult (59. számú szakértői vélemény 5. oldal).

A Pp. a szabad bizonyítási rendszer elvi alapjain áll, a polgári perben nincs kötött bizonyítási rendszer. A Pp. 166. § (1) bekezdésének szövegezése - „bizonyítási eszközök, különösen...” - utal arra, hogy az eljárási törvény példálózóan sorolja fel a bizonyítási eszközöket, ami nem tekinthető kimerítő - taxatív - felsorolásnak. Felmerülhetnek az eljárás során a törvényben felsoroltakon kívül is olyan további, külön nem nevesített bizonyítási eszközök, amelyeket a perben a bíróság szabadon mérlegelhet. Ilyen lehet a valamelyik fél által beszerzett „szakvélemény”, amely a Pp-ben nem nevesített bizonyítékként kezelhető. A bírói gyakorlat szerint bizonyítékként felhasználható a perben az az írásbeli „szakvélemény” is, amelyet nem a bíróság kirendelése alapján terjesztettek elő. Az egyik fél által beszerzett magánszakértői vélemény olyan szakmai álláspont, amely a bizonyítékok körében értékelendő (BH 2007/6/192. számú jogeset).

Az alperes által beszerzett magánszakértői vélemény alkalmas volt arra, hogy a perbeli véleményeket aggályossá tegye, ezért a tárgyalat, vitatott részben az ítéletábra a magánszakértői véleményt a bizonyítékok körében mérlegelte.

A vállalkozót megillető munkadíj (személyi kiadások) tekintetében a rendelkezésre álló bizonyítékok Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti mérlegelése alapján az ítéletábra azt állapította meg, hogy az elszámolás során (legalább) egy fő régész után a kereset-kiegészítés összegének és járulékának beállítása szakmailag indokolatlanul és szükségtelenül történt. Ugyanakkor a perbeli szakértői véleményekkel a felperes azt megfelelően igazolta, hogy a restaurátorok javára a kifizetések elszámolása indokolt és jogszerű volt.

Ez azt jelenti, hogy egy fő régész után 700.000,- Ft + 203.000,- Ft (29 % tb. járulék) + 21.000,- Ft (3 % munkaadói járulék) = 924.000,- Ft beállítása jogszerűtlenül történt az alperes terhére.

Helyes indokok alapján mellőzte az elsőfokú bíróság az elszámolásból a **(személy 4.neve)** részére kifizetett 300.000,- Ft kereset-kiegészítést, az ezt támadó felperesi fellebbezés adatainak bizonyult. Megalapozott ugyanakkor az alperes fellebbezése a járulékok levonásának hiányát kifogásoló részben, helyesen 396.000,- Ft levonása indokolt.

A személyi kiadásokat illetően (924.000,- Ft + 396.000,- Ft) 1.320.000,- Ft elszámolása helytelenül történt.

A kifogásolt dologi kiadások közül az elsőfokú bíróság levonta az 59. számú szakértői vélemény 1., 3. és 4. tétele szerinti kiadásokat, továbbá 83.904,- Ft + ÁFA (100.685,- Ft) telefonkártya költséget. Ez összesen 144.735,- Ft + ÁFA, vagyis 173.682,- Ft-ot jelentett. Helytállóan utalt az alperes fellebbezésében arra, hogy figyelmen kívül hagyta az elsőfokú bíróság a vízmelegítő és mosogató állvány beszerzési költsége címén levont 153.215,- Ft, illetve 31.667,- Ft után az ÁFA-t, így - a már számított 173.682,- Ft mellett - 183.858,- Ft, továbbá 38.000,- Ft, összesen 395.540,- Ft-tal csökken a felperes által felszámított összeg.

Megalapozott az alperes fellebbezése a telefonkártya költség elszámolása tekintetében is. A felperes csak a terepi munkák végzése során felmerült igazolt és reális telefonköltségeket számíthatta fel, a munkák befejezését követően vásárolt kártyák költségét a szakértő is csak részben találta megalapozottnak. Mérlegelve a körülményeket helyesen 48.000,- Ft + ÁFA költség elszámolása indokolt. Az elsőfokú

- 6 -

bíróság értékelt (levont) 100.685,- Ft-ot, ehhez képest további 72.000,- Ft-tal csökken az elszámolható telefonköltség.

A felperes a T... Kft. részére 103.596,- Ft + ÁFA, összesen 124.315,- Ft-ot fizetett ki, melyet szerepeltetett a perbeli elszámolásban. Megalapozottan hivatkozott az alperes fellebbezésében arra, a felperes nem igazolta, hogy a per tárgyát képező próbafeltárással kapcsolatban közbeszerzési eljárás folyt, és erre megbízást kellett volna adni. A vállalkozó felperes saját apparátusával végezte a felvállalt munkákat, a szerződés 2. számú mellékletében ilyen címen felmerült költséggel a felek nem számoltak, ezért ennek beállítása az elszámolásba indokolatlan.

Az N... Kft. fellebbezésben vitatott számlái vonatkozásában az alperes az elsőfokú eljárás során konkrét kifogással nem élt, erre figyelemmel a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglalt eljárási korlátra figyelemmel új kifogást a másodfokú eljárásban már nem hozhatott fel. Ebben a részben a fellebbezés alaptalannak bizonyult.

A G... Kft. által végzett geodéziai munkák során felmerült költségek indokoltságát a perbeli szakértői vélemények alátámasztották, az alperes pedig nem igazolta, hogy valóban tett értékelhető ajánlatot a felperes részére e munkák elvégzésére. Mindezek folytán ebben a részben az elszámolás vitatása alaptalan volt.

A felperes tételes elszámolásába összesen 6.132.104,- Ft költséget állított be, ebből az indokolatlan tételek a személyi kiadásoknál 1.320.000,- Ft, dologi kiadások esetében 395.540,- Ft + 72.000,- Ft + 124.315,- Ft, mindösszesen 1.911.855,- Ft.

A 6.132.104,- Ft-ból az 1.911.855,- Ft-ot levonva 4.220.250,- Ft mutatkozik. Az alperes kifizetett a felperes részére 5.750.000,- Ft előleget, az elvégzett munka indokolt költségvonzata ugyanakkor 4.220.250,- Ft, a kettő különbsége 1.529.750,- Ft, amely túlfizetésként jelentkezik.

A fentiek alapján az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezését részben megváltoztatta és a felperes marasztalását 1.529.750,- Ft-ra felemelte. A pernyertesség-pervesztesség aránya megváltozott, erre figyelemmel a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján az ítéletábra a felperes által fizetendő elsőfokú eljárási költség összegét 200.000,- Ft-ra felemelte.

Elkerülte az elsőfokú bíróság figyelmét, hogy az alperes a P.20.188/2007. számon indult ügyben viszontkeresetere leróta a viszontkereseti eljárási illetéket, ezért a le nem rótt illeték megfizetésére kötelező rendelkezést az ítéletábra mellőzte. A korábbi másodfokú eljárásban a fellebbezési érték 14.000.000,- Ft volt, amelyből 432.000,- Ft a kereseti, míg 407.400,- Ft a viszontkereseti fellebbezési illeték. Az alperes illetékfeljegyzési jog kedvezményben részesült, míg a felperes személyes illetékmentes. A kereseti fellebbezési illeték 432.000,- Ft, továbbá a viszontkereseti fellebbezési illetékből a felperes pervesztessége arányában 91.800,- Ft az állam terhén marad.

Az alperest le nem rótt fellebbezési eljárási illeték viselésére kötelezni pervesztessége arányában azért nem kellett, mivel viszontkeresetere 352.600,- Ft-tal több illetéket rótt le, mint az szükséges lett volna, ennél fogva részére 37.000,- Ft illeték visszajárna.

Pf.I.20.729/2010/2.szám

Egyebekben az ítéletábra az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredménytelen volt, az alperes fellebbezése részben sikeresnek bizonyult, erre figyelemmel a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint a felperes köteles megfizetni az alperes részére a másodfokú eljárási költséget, amely a jogi képviselettel kapcsolatban felmerült ügyvédi munkadíjat jelenti (32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont, valamint (5) bekezdés).

A jelen alperesi fellebbezés kapcsán a fellebbezett érték 2.482.000,- Ft volt, ezután az illetékfeljegyzési jogra figyelemmel 148.900,- Ft illetéket kellett feljegyezni. A felperes részleges pervesztessége folytán ebből az állam terhén marad 51.850,- Ft, míg az ezt meghaladóan le nem rótt 97.050,- Ft illetéket kellene az alperesnek az állam javára megfizetnie. Beszámítva ugyanakkor a 37.000,- Ft említett többlet illetéket, az alperes által az állam javára fizetendő le nem rótt illeték összege helyesen 60.050,- Ft. Az illetékmentes felperes fellebbezésére le nem rótt 18.000,- Ft az alaptalan fellebbezésre figyelemmel az állam terhén marad, ennek folytán az állam terhén maradó illeték teljes összege 69.850,- Ft.

Szeged, 2011. február hó 11. napján

Dr. Kemenes István sk.
a tanács elnöke

Dr. Mányoki Zsolt sk.
előadó bíró

Dr. Kiss Gabriella sk.
táblabíró